

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בהעלותך י"ד סיון תשע"ז

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 558

פנינים יקרים

בהעלתך את הנרות (ה, ב) למה נסמכה פרשת מנורה לחנוכת הנשיאים לפי כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו וכו' אמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות (רש"י) ויש להסביר כי חולשת הדעת של אהרן גדולה מקרבנות הנשיאים כי הנשיאים לא נשאר רושם ואין אומרים הלל. משא"כ חולשת הדעת הבאה מתוך השתוקקות תמידית ותביעה אין סופי להיות עולה ומתעלה הוא מקור של גם חנוכה עידוד חזק וערובה להתחדשות של כיסופים ומאוויים טובים שתמיד נשאר עוד מה לעשות...

(עטורי תורה של א.י. גרינברג)

יאירו שבעת הנרות (ה, ב) כל השבעה נרות יאירו וישפיעו אור עליון לישראל שיוורו היות אור הימים ואור השמאלים מכוון ופונה אל אור הקנה האמצעי שהוא עיקר המנורה ושכן ראוי שכוונת המימינים העוסקים בחיי עולם והמשמאלים העוסקים בחיי שעה. העוזרים למימינים כאמר אלמלי עלייא לא מתקיימי אתכליא תהיה להפיק רצון הא-ל יתברך באופן שיושג מכוונו בין כולם וירוממו את שמו יחדיו כמו שקבלו עליהם כאשר העיד באמרו ויענו כל העם יחדיו ויאמר כל אשר דבר ה' נעשה (שמות יט) כלומר בין כולנו נשלים כוונתו.

אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ה, ב) מהרי"א אשכנזי כותב כי ז' קני המנורה רומזים לשבע חכמות והנר האמצעי רומז לחכמת התורה. לרמזו שהעוסק בחכמות העולם ישתדל שאורן יהא מופנה לעבר הנר האמצעי - חכמת התורה. לכוון את כל החכמות והמדעים מול חכמת התורה אז יאירו כל שבעת הנרות - החכמות יאירו אורן.

אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ה, ב) בתולדות יעקב יוסף ובכתר שם טוב מובא שיש שבעה קני המנורה שיש בשכינה שלשה מהם מפורטים והם האחד שירד ממדרגתו ואינו מתפלל, השני שיודע שירד ממדרגתו ומתפלל והשלישי שאינו יודע מירידתו וסובר שאין למעלה ממנו וזהו בנוקבא דתהומא רבה. (כעש"ט)

ויעש כן אהרן... (ה, ג) פרש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. שבח גדול הוא לכהנים המורים ומחנכים שאת מה שמלמדים לאחרים משגנים לעצמם. ואם עושים כן תהא השלהבת עולה מאליה שמתקבלים דבריהם כראוי.

וזה מעשה המנורה מקשה (ה, ד) וזה התכלית בעצמו המכוון בהדלקת הנרות אל מול פני המנורה. הוא בעצמו מכוון בענין חיוב היות המנורה מקשה להורות האחדות המכוון לתכלית אחד בעצמו. (ספורנו)

ואתנה את הלויים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל וכו' (ה, ט) רש"י מדייק בזה שחמש פעמים נאמר בני ישראל בפסוק לרמז על חיבתן כמנין חמשה חומשי תורה. להורות אף שכל אחד מחמשת חומשי התורה הוא ספר בפני עצמו בכל זאת ביחד הם תורה אחת. כך בני ישראל אף שמחולקים לכהנים לויים וישראלים עם אחד הוא.

ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד (ה, כה) פרש"י אבל חוזר הוא לשרת ולנעילת השערים. הרע"ב לומד מהפסוק שחזרת הלויים לשרות העם שיתן להם עצה כדרשת המשנה בן חמשים לעצה. באיזו עצה מדובר כאן? מתרץ בעל אמרי אמת מגור. העצה שנותן הוא להורות מה הוא הדרך המתעה שלא ילך בדרך תועים אבל הדרך הנכונה תצטרך בעצמך להתאמץ וה' יהיה בעוזך. (עטורי תורה של א.י. גרינברג)

איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם וכו' (ו, מ) מבאר רש"י נקוד על רחוקה לומר שלא רחוקה ודאי אלא שהיה חוץ לאסקופת העזרה ע"כ. נקודה זו מלמדת שריחוק מבית המקדש אינו נמדד באלפי מילין אפשר להמציא ליד מפתן הבית ולהיות בחוץ. ההדגשה בזה איש רחוק ואין דרך רחוקה. (הר"מ רוסנברג)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א



המשק שיחת הרא"ש זיע"א תשעה באב תשל"א פאבא לזכרם ע"י א.א.

אם בסוף ירד מדעתו ויכנס לבית חולים. ולדאבוננו אחוז גדול של אנשים מביאים כך על עצמם את האסון הזה. אמנם הרבש"ע ברא כזו דרך של אין והכניס בליבו רחמנות על העולם בכדי שמזה יגיעו להרגיש את הרחמנות על הרבש"ע, כאשר כואב לו על החבר יכאב את הכאב של חברו לא את הכאב של עצמו, ובשעה שאנו בוכים על גלות השכינה לא נבכה על הכאב שלנו כי אם על הכאב של השכינה שהיא בגלות. כבר כ"כ הרבה שנים אנו יושבים על הארץ בלילה הזה ובוכים את הבכיה לדורות שגרמו המרגלים, שבגללה נחרבו הבית הראשון והשני, ועדיין אנו בוכים שנים כה רבות בגלל שהבכיה שלנו היא לא על זה שכואב לשכינה שהיא בגלות. ואף שהקב"ה הוא טמיר ונעלם, השכל הנעלם מכל רעיון, והוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וממילא מובן שלא שייך אצלו לא גלות ולא כאב, הכאב של השכינה הוא, הפירוד לבבות שיש בינינו, כאשר איש את רעהו חיים בלעו. הכאב של הרבש"ע הוא כאשר אנו לא מאוחדים איתו, ולא שייך שיהיה לנו אחדות איתו רק כאשר איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

אבל לדאבוננו אנו לא לומדים מהכאבים שלנו להכיר את המציאות שלנו, ולכן אנו סובלים עדיין בגלות, והכאב כ"כ גדול אצל כל אחד ואחד. הרבש"ע לא נותן לאדם יסורים, הרי "מאתו לא תצא הרעות והטוב", האדם מביא על עצמו את היסורים עם העוונות שהוא חוטא על כל צעד ושעל, והיסורים הללו מביאים לריחוק לבבות. בזמן

הוא רוצה לסבול יסורים כאלו שהוא לא יכול לשאת אותם, אי אפשר בכלל לתאר את הצמצום של היסורים הללו, הוא עלול לאבד בעטיים את שפיות דעתו, אבל כל זה כדאי לו בשביל קצת מסכנות שהדמיון מספק לו. בכדי שידמה לו שהעולם מרחם עליו הוא יסבול כאבים, ובונה לעצמו עולמות בזמן שאף אחד לא חושב עליו. כמו כן, כשם שהוא מחפש את התענוג של המסכנות כך הוא מחפש לעצמו את התענוג הגדול מהדמיון של גאווה. הוא יכול, והוא יודע, והוא מפורסם. מזה אנו נוכחים לראות עד כמה האדם הוא כלום. מה אנוש כי תזכרנו. אין בכלל ממי לדבר.

ומכאן עלינו לקחת לנו מוסר השכל. כי בשביל למצוא את המציאות (האמיתית) שלו צריך לסבול כאבים. אז כמו שהוא רוצה לסבול כאבים בשביל להיות מסכן ויהיה לו את הפינוק שכל העולם מרחם עליו, במקום זה שיסבול את אותם יסורים בכדי להגיע לכאב של שכינתא בגלותא.

הנה למשל כשאדם רואה את החבר מתפתל ביסוריו הוא מרחם. לאמיתו של דבר לא כואב לו הכאב של החבר, כואב לו שלא יקרה לו אותו דבר, ומרוב שהוא 'אין' הוא משלה את עצמו שהוא "פיינער איד" וכואב לו על החבר, אבל אם יעצור לרגע יראה שבעצם הוא מפחד על עצמו שלא יקרה לו חלילה מה שקרה לחבר. הוא הרי חי בעולם שלו, ושקוע באינטרסים שלו ובמסכנות שלו, ובשביל המסכנות הזו הוא מוכן ללכת עד הסוף, שווה לו לסבול כאבים איומים, אפילו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א



המשך מעמ' קודם

להבין שמהחרישה שלה יוצאים פירות. באותה מציאות אף אנו אצל הרבש"ע, הוא האדון שלנו, וכל מעשינו זה מה שהוא פועל ועושה באמצעותנו. ההבדל היחיד הוא שלנו הוא נתן בחירה, דהיינו: הוא נתן לנו מהחכמה והידיעות והכח והיכולת שלו - שמזה יכול האדם לדמות בנפשו שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה - בכדי שהוא בעצמו יבחר בבחינת האין, כמו שמשנה רבינו אמר "ונחנו מה", ואברהם אבינו אמר "ואנכי עפר ואפר", ודוד המלך אמר "אין מתום בבשרי מפני זעמך אין שלום בעצמי מפני חטאתי" "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם". מתוך הרגשה כזו אנו צריכים לחרוש ולעשות את כל מעשינו. וממילא, כאשר האדם נמצא בדרגה הזו, אז "מבשרי" - אם אני 'אין' איך אני יכול לחרוש? ואיך אני יכול להבין, וללמוד כזה 'פשט' איך אני יכול לתת מהכסף שכ"כ הרבה עבדתי עליו? אכן כאשר אדם חי בכזו בחינה ממילא "אחזה אלוהה" - הוא בכלל לא בתמונה. הוא לא רואה כסף, ולא הוא מבין פשט, הוא לא מרגיש שהוא מציל את העולם, הוא מרגיש "בהמות הייתי עמך". כמו שהבהמה חורשת את האדמה מבלי להרגיש שהיא מביאה לבעה"ב פירות כ"כ טעימים, וגם אח"כ היא נשארת בבחינת בהמה, כך גם אנו, הפשט שאני מבין בגמרא, והטובות שאני עושה עם השני, ומה שאני רץ באש של התלהבות להציל את השני, כל זה הוא החרישה שלנו, מה שבורא עולם עושה באמצעותנו.

שכואב לאדם הוא לא מסוגל לשמוע שיחה של בני אדם, הוא גם לא יכול לשאת את קול פסיעות רגליהם, הוא נהיה מרוגז כמו חיה, וזה מכניס בו שנאה לאנושות.

אולם אם בתוך הכאבים שלו הוא חי ביסוד שלו, שהוא אין, ללא חיות, כמו דומם. ממילא הוא רואה שהחיות שלו היא רק מ"ויפח באפיו נשמת חיים". אז הוא לא חי עם הגוף, הוא חי עם הנשמה, והוא נהפך לבחינת נפש. והלא כל העבודה שאדם צריך לעבוד על עצמו היא להפוך את הגוף לנפש, וכל הזמן עליו לפחד שלא יכשל עם הגוף, כמו שכתוב "אשרי אדם מפחד תמיד", ושלא ישאר בסיפוק של המסכנות של הגוף, מה שהוא מדמה בנפשו שכל העולם מרחם עליו בזמן שאף אחד לא חושב עליו. אף אחד לא יכול לחשוב על עצמו ואיך הוא יכול לחשוב על השני.

הרבש"ע ברא את האדם באופן שהוא מטבעו צריך להיות כגמול עלי אמו, וזו היא התכלית של הבריאה. ועל כן הוא צריך לחיות כמו שדוד המלך אמר: "בהמות הייתי עמך", כי זה כל האדם - בחינת בהמה. כמו שהאדון משתמש בבהמה בשביל לחרוש, ואח"כ צומחים מזה פירות יפים, אך מי שנהנה מהם הוא האדון שהביא אותה לחרוש, הוא אוכל את הפירות ומוכר אותם וקונה לו בגדים יפים ורהיטים וכל אשר תאוה נפשו, לבהמה עצמה אין כלום מכל זה, היא כלל לא מרגישה שהיא הביאה לאדון שלה שפע ועושר. האדון הביא אותה לחרוש והיא היתה מוכרת במעשיה. אין לה בחירה, ואין לה את השכל

המשך פנינים יקרים

ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאווה וגו' (כא, לד) שמעתי מן אדוני זקני זצ"ל (הבעש"ט) בשם ספר ברית מנוחה קברות התאווה הוא בחינת החכמה. כי שם קברו את העם המתאווים פירוש כי שבא למידת החכמה אזי בטל ממנו כל התאוות מרוב דבקותו בו יתברך שמו. (דגל מחנה אפרים)

וידי בנסוע הארון (יא, לה) ללכת ולהכנס לארץ ישראל. קומה ה' ויפוצו אויביו. כי אמנם לולא שלחו המרגלים היו נכנסים בזולת מלחמה שהיו האומות בורחים כעוזבת החורש והאמיר אשר עזבו מפני בני ישראל. (ישעי' יז).

וידי בנסוע הארון וכו' (יא, לה) להבין דברי רש"י עשה לו סימניות מלפניו ומלאחריו לומר שאין זה מקומו. וצ"ב למה דוקא עשה הסימנים בנזון הפוכות. בהעיר לב ושום שכל ידוע מספה"ק סוד מסע בני במדבר הוא סוד העלאת הניצוצין המשוקעים בדיוטא התחתונים ומובלעים בנזון שערי מומאה. כאשר נסעו בני במדבר היה הכח בידם להמשיך ולגלות הארת הנזון שערי בינה להתעלות לשרשם הרמה כי ראו כי אין זה מקומם האמיתי והנצחי. לזה כוון רש"י עשה לו סימניות לומר שאין זה מקומו של כל ניצוץ וניצוץ הקדושים השוכנים שמה להעלותם למקורם ולשרשם.

והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה (יב, ג) אמרו חז"ל (גישין נט) מימות משה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד. והטעם כי הרוצה להחכים ידרים והרוצה להעשיר יצפין (כ"ב כה) נמצא כשרוצה להחכים עומד בדרום על כן אינו יכול להעשיר כי כדי להעשיר צריך לעמוד בצד צפון. רק אם הוא בתכלית העניות והשפלות שהוא "אין" ממש אזי אינו עומד בשום צד [כי א"א לומר עליו שהוא בצפון או בדרום מאחר שהוא אין ואפס ממש] אזי אפשר שיהיה לו תורה וגדולה במקום אחד. משה רבינו ורבינו הקדוש בכח הענוה שלהם היה אפשר שיהיה להם תורה וגדולה במקום אחד.

(עפ"י לקוטי מוהר"ן קסב)

והאיש משה ענו מאוד מכל האדם וכו' (יב, ג) לפעמים אורו של הגדול הוא גדול מאוד מאוד עד שאי אפשר להקטין לקבל אורות ממנו. ואז מוכרח הגדול להוריד ולהכניע עצמו אצל הקטן ולילך אחריו כדי שעי"ז יתמעט ויתגשם האור קצת כדי שיוכל הקטן לקבלו. בבחינת: בכל מקום שאתה מוצא גדולתו שם את מוצא ענותנותו (מגילה לא) וזה מה שנאמר על משה רבינו ע"ה והאיש משה ענו מאוד מכל האדם. היינו אע"פ שגם יהושע ואהרן היו גדולים עם כל זה היה משה רבינו ע"ה במעלה גדולה ועצומה עד שהוכרח להקטין עצמו כדי שיוכלו לקבל אורו.

א-ל נא רפא נא לה (יב, יג) לכאורה תמוה מאוד כפילות תיבת נא. אלא הא דאיתא בגמרא (ברכות ז) מנין שהקב"ה מתפלל שנאמר ושמתים בבית תפילתי. תפלתם לא נאמר אלא תפילתי מכאן שהקב"ה מתפלל. ומה מתפלל? יהי רצון מלפני שייכבשו רחמי את כעסי וכו' ואתנהג עם בני במידת הרחמים וזהו א-ל נא שהשי"ת בעצמו יתפלל רפא נא לה...

שלח לך אנשים (י"ג, ב) מפרש רש"י לדעתך אני איני מצוה לך, לו היתה אמונתם של ישראל שלמה היו נכנסים מיד אבל בזה שהתעקשו לשלוח מרגלים הראו בדעתם שאין להם את האמונה השלימה לכן אמר שלח לך מדעתך לפי שהיו חלשים באמונה ראה הקב"ה כי טוב עבורם שישארו ארבעים שנה במדבר עם משה רבינו להתרגל מעט מעט באמונה.

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (י"ג, ט"ז) משה רבינו ראה שיהושע מתהלך תמיד מתבודד מבקש מהשי"ת שיושיע לו, כי זה הכוונה במילת 'הושע', קרא לו 'יהושע' - כלומר שדבר זה הוא בעצמו הישועה כאשר האדם אינו מפסיק לבקש מהשי"ת שיושיענו זוהי הישועה האמיתית והתכליתית. (הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זצ"ל)

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050



לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

